

ANYKŠTA

<http://www.anyksta.lt>

LAIKRAŠTIS ANYKŠČIŲ KRAŠTO VISUOMENEI 20/9310

„Anykštą“

galima pirkti ar skolintis iš kaimynų,
tačiau patogiau - prenumeruoti!

**Marijos žemėje
niekinami
simboliai**

2 psl.

**Anykščių žvejai
iškovojo antrą
vietą**

2 psl.

**Kuo švenčių daugiau, tuo smagiau
gyventi**

Irena MELDAIKIENĖ,
Anykščių muzikos mokyklos
fortepijono mokytoja:

...„Kiekvienoje šventėje gali
save kažkuo praturtinti ir su-
teikti džiaugsmo kitam labai
paprastais dalykais“...

šiupinys

Užduotis. Andrioniškio seniūnija laisvo laiko turintiems gyventojams davė užduotį – pakviestie paukščiams gaminti inkilus. Toks kvietimas socialiniame tinkle pasirodė po andrioniškėčių susitikimo su Anykščių regioninio parko specialistais. Kaip skelbia seniūnija, Andrioniškyje bus surengta inkilų kėlimo šventė.

Kova. Plėšomi stenduose iškabinami savivaldos rinkimuose dalyvaujančių politikų plakatai. Apie tai šį sekmadienį pranešė vietos konservatoriai. „Vakar žmonės pranešė, jog daug kur stenduose mūsų plakatai nuplėšti. Mieste apie 12 val. užkabinome naujus, šiandien 8 val. ryto vėl gavome informaciją, kad plakatų nėra“, - skelbiama pranešime.

Laikas. Nuo šio antradienio, kovo 5-osios, baseinas „Bangenis“ Anykščiuose pradėjo dirbti nuo 6 valandos ryto. Lankytojams siūloma pasinaudoti sporto sale bei plaukimo baseinu. Prieš ankstindama darbą, viešojo įstaiga „Sveikatos oazė“ atliko lankytojų apklausą, norėdama išsiaiškinti, ar atsirastų norinčių sportuoti bei plaukioti nuo ankstyvo ryto.

Kompensacija. Pernai UAB „Transporto centras“, kuri gyventojus autobusais veža vietinio susisiekimo maršrutais, Anykščių rajono savivaldybė kompensavo 318 135 Eur. Už keleivių vežimą vietinio susisiekimo maršrutais vežėjui buvo kompensuota 244 850 Eur., už moksleivių pavėžėjimą – 73 285 Eur.

Svečias. Kovo 15 dieną, penktadienį, Anykščių rajone lankysis filosofas Arvydas Juozaitis. 12 valandą jis susitiks su J.Biliūno gimnazijos mokytojais ir mokiniais, 14 val. Anykščių bibliotekoje dalyvaus Knygnešių diena skirtame renginyje, o 17 valandą Svėdasų bibliotekoje vyks A.Juozaičio susitikimas su šio miestelio bendruomene.

Laikraštis. Kitas „Anykštos“ numeris išeis penktadienį. Šeštadienį redakcija nedirbs.

Verslui koją kiša nesusikalbėjimas su rajono meru

Trečius metus iš eilės atliktas tyrimas ir sudarytas „Verslo kliūčių“ žemėlapis. Jame Anykščiai užėmė 40-ąją vietą. Tyrimo autoriai teigia, kad situacija Anykščių rajone yra viena stabiliausių.

Anykščių vadovų klubo prezidentas Dalis Vaiginas „Anykštai“ sakė, kad verslui aplinka nėra tokia palanki, kokia ji pristatoma įžvalgose iš šalies.

Anykščių vadovų klubo prezidentas Dalis Vaiginas teigia, kad vietos verslininkams nepavyko rasti bendros kalbos su nušalinčiuju Anykščių rajono meru Kęstučiu Tubiu.

D.Vaiginas pateikė keletą pavyzdžių, kaip verslininkai nerado vietos Anykščiuose, norėdami plėtoti su medicina susijusį verslą. Pernai miestą paliko UAB „Kraujagyslių chirurgijos centras“. Dalyje naujosios Anykščių ligoninės pastato planuota įsteigti reabilitacijos centrą, tačiau viskas taip ir liko tik kalbomis. „Šiandien verslui situacija Anykš-

čių rajone nėra labai gera. Jeigu nušalintasis Anykščių rajono meras Kęstutis Tubis netgi nesurado laiko susitikti su Anykščių vadovų klubo nariais, tai daug pasako. Kokios to priežastys, analizuoti nesiimsiu“, - sakė D.Vaiginas.

Vertindami Utenos regiono aplinkos palankumą verslui, verslininkai konstatavo, kad mažiausiai kliūčių

Kai kurie vietos verslininkai Anykščiuose mato perspektyvų. Verslininkai Šimkai miesto centre jau beveik pastatė naują viešojo maitinimo įstaigą.

verslui yra Molėtų rajone, Zarasuose situacija kelerius metus iš eilės išlieka prasta ne tik regiono, bet ir visos šalies mastu.

Molėtų rajono savivaldybė pagal palankumą verslui 2018 metais užėmė 33 vietą. Didžiausią šuolį regione padarė Ignalinos rajono savivaldybė, pakilusi per 13 pozicijų į 41 vietą. Utenos rajonas užėmė 43 vietą. Reitingo lentelės apačioje atsிடūrė Zarasų ir Visagino rajonai, užėmę atitinkamai 59 ir 57 vietas.

„Verslo kliūčių žemėlapyje“ kiekvienai savivaldybei apskaičiuotas verslo laisvės indeksas – didesnis jo rodiklis rodo mažesnes kliūtis mažoms ir vidutinėms įmonėms. Indekso augimas iš viso užfiksuotas 19 savivaldybių, 39 regionuose

indeksas sumažėjo, 2 - ose liko nepakitęs.

Utenos rajono savivaldybės verslo laisvės indeksas siekia 70 proc., Anykščių r. – 73 proc., Ignalinos r. – 72 proc., Visagino ir Zarasų r. – po 60 proc. bendro šalies vidurkio.

Tyrimą atlikusio „Citadele“ banko Smulkiųjų ir vidutinių verslo klientų departamento vadovė Giedrė Kubiliūnienė sakė, kad Utenos apskrityje stabiliausia situacija verslui yra Anykščiuose, o palankiausia šiais metais – Molėtuose.

Vertinant procentinį įmonių augimo rezultatą, Anykščiuose įmonių skaičius pernai augo vos 0,5 procento.

-ANYKŠTA

Vasario 16-osios Aktas profesoriui Liudui Mažyliui kainavo 58 eurus

Daiva GOŠTAUTAITE
daiva.g@anyksta.lt

Prieškario Kauno nuotraukas demonstravo profesorius Liudas Mažylis.

Kovo 11-ąją, pirmadienį, po iškilmingo Vėliavos pakėlimo Laisvės aikštėje, apie trys dešimtys anykštėnų susirinko į Anykščių rajono savivaldybės L. ir S. Didžiulių viešąją biblioteką, kur vyko susitikimas su Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesoriumi Liudu Mažyliu.

Svečias daugiausia kalbėjo apie prieš porą metų Berlyne rastą Vasario 16-osios Akto originalą bei apie lietuvių drąsą garsiai prabilti apie norą gyventi nepriklausomoje Lietuvoje.

8 psl.

Šventė be politikų kalbų

Vakar, kovo 11-ąją, Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dieną anykštėnai tradiciškai minėjo prie Laisvės paminklo. Renginys truko kiek mažiau nei pusvalandį, ši kartą išsiversta be valdžios kalbų.

Prie paminklo skambėjo Anykščių kultūros centro kolektyvų atliekamos dainos bei renginio vedėjo Juliaus Jakubėno skaitomos eilės. Nuo pareigų nušalintas Anykščių rajono meras Kęstutis Tubis, kaip ir Vasario 16-ąją, stovėjo atokiau, o vicemeras Sigutis Obelevičius buvo pirmosiose gretose. Tiesa, ir jis sveikinimo žodžio anykštėnams nesaikė. Priminsime, jog jau šį savaitgalį tiesioginių mero rinkimų antrajame ture susikaus abu dabartiniai rajono vadovai.

Triskart aidėjo patrankos šūviai. „Už Lietuvą tėvynę“, „Už valstybės Nepriklausomybės atkūrimą“, „Už visus Lietuvos žmones“, - kam skirti šūviai, skelbė J. Jakubėnas.

Pagrindinė šventės figūra buvo šiomis dienomis „Aukso paukšte“ apdovanotas kaimo kapelos „Grieža“ vadovas Kęstutis Grigaliūnas. Jis kėlė šventės vėliavą, o pakviestas pasisakyti sveikinimą sudėjo į du

sakinius: „Sveikinu visus Nepriklausomybės atkūrimo proga. Lai plazda jūsų širdyse baltas paukštis“, - į anykštėnus kreipėsi K. Grigaliūnas ir po šio sveikinimo triūba atliko „Baltą paukštį“.

Į Kovo 11-osios šventę susirinko pastebimai mažiau žmonių nei jų buvo Vasario 16-ąją. Prieš savivaldybių Tarybų rinkimus visuomenei demonstravosi dauguma į kandidatų sąrašus įrašytų politikų, o dabar, kai priekyje likęs tik mero rinkimų antrasis turas, eiti į žmones - mažiau prasmės. Tiesa, pagrindinių partijų Anykščių skyrių lyderiai būrėsi prie paminklo Laisvei ir Kovo 11-ąją.

Baigiantis šventei, J. Jakubėnas susirinkusius pakvietė į kultūros centrą stebėti Jono Buzilausko spektaklio „Žemės ir moters“. Iškart po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienos paminėjimo miesto centre, Anykščių bibliotekoje prasidėjo ir susitikimas su prof. Liudu Mažyliu.

Vidmantas ŠMIGELSKAS
vidmantas.s@anyksta.lt

Kęstutis Grigaliūnas anykštėnams dovanuoja „Baltą paukštį“.

Valdžios „ložė“.

Autoriaus nuotr.

Marijos žemėje niekinami simboliai

Tai ne montażas. Tai Kovo -11-osios ryto vaizdas Sliepsiškių ir Kušlių kaimų sankryžoje (Svėdasų seniūnija). Kopyltstulpis, Sąjūdžio metais vietos gyventojų pastatytas kaip pagarbos ženklas krikščioniškam tikėjimui, o šalia - Anykščių komunalininkų pastatyti šiukšlių konteineriai. Anykštietiška pagarbos ir paniekos simbiozė.

Šie šiukšlių konteineriai anksčiau stovėdavo Kušlių ir Galvydžių kaimų sankryžoje. Tačiau žiemą šiukšliavežei sunku užvažiuoti slidžiu ir prastai prižiūrimu, vingiuotu miško keliuku ant kalniuko, todėl komunalininkai gyvenimą pasilengvino. Konteinerius nusigabeno žemyn ir pasistatė privažiuoti patogioje vietoje - kryžiaus papėdėje.

Makabriškas vaizdelis, kad ir sunaikia, bet buvo toleruotinas, kai siautėjo pūgos ar stojus plikšalai. Bet jau senokai džiaugiamės atėjusiu pavasariu...

Žinoma, galima aiškinti, kad komunalininkai neišdraskė šiukšlių maišų, sudėtų prie konteinerių, ir ne-

išdrabstė išmestų sudėvėtų drabužių. Tai greičiausiai vietinių „bomžų“ darbas. Tačiau negi sunku laiku išvežti pripildytus konteinerius?

Kita vertus, nors mokslininkai gąsdina visuotiniu klimato atšilimu, pasibaigus šiai žiemai, nesunku susiskaičiuoti, kada ateis kita žiema. Neįrengus aikštelės konteineriams, kitą žiemą vėl šiukšles reikės nešti porą kilometrų prie kryžiaus?

Kaimų šiukšlių konteineriai nuolat būdavo perpildyti, kai jie stovėdavo ankstenėje vietoje, ant kalniuko, nes šiose apylinkėse nemažai vietos gyventojų ir poilsiautojų. Aplinkui nuolat būdavo pridėta šiukšlių maišų, juos draskydavo maisto atliekų

Šiukšlės ir tikėjimo ženklai. Kas ką įveiks?

ieškantys gyvūnai, miškelyje voliudavosi vėjo nuneštos šiukšlės, kurias vietos gyventojai, kai komunalininkai teikdavosi konteinerius išvežti,

kantriai grėbdavo, kad sankryža nevirstų sąvartynu.

-ANYKŠTA

Valdas BAČKULIS

Anykščių žvejai iškovojo antrą vietą

Kovo 9 dieną ant Rubikių ežero ledo vyko poledinės žukles varžybos „Anykščių žvejų lygos taurė 2019“. Varžybose, kurias jau daugelį metų tradiciškai rengia Anykščių žvejų lyga (AŽL), dalyvavo 10 komandų iš įvairių Lietuvos miestų. Kiekvienos komandos sudėtyje – trys žvejai.

Anykščių žvejų lygai atstovavo dvi komandos.

Antrąją komandinę vietą laimėjo AŽL1, į pergale atvesta lygos pre-

zidento Daumanto Juzėno bei lygos narių, patyrusių ir prisiekusių žvejų Vytauto Lisausko ir Dainiaus Vaitkūno. AŽL2 komanda, kurios

sudėtyje žuvelės jauku viliojo Algirdas Narbutas, Eugenijus Narbutas ir Rimvydas Kalinka, užėmė aštuntą vietą, bet Algirdas Narbutas asmeninėje įskaitoje iškovojo trečią vietą.

Pirmąją komandinę vietą laimėjo Feeder Fishing žvejai. Šios komandos lyderė buvo Gintarė Makauskaitė, užėmusi antrąją vietą asmeninėje įskaitoje ir nušluosčiusi nosį daugeliui tituluotų ir patyrusių vyrų žvejų.

Ji sugavo 1, 756 kg žuvų. Trečiąją vietą užėmė komanda „Ant bangos“.

Varžybose dalyvavo ir dvi anykštėnės moterys – Agnė Tveritnevaitė ir Danguolė Ramoškienė. Iš viso per penkias valandas trukusius du turus buvo pagauta per 30 kg žuvų, daugiausia ešerių ir kuojų.

Žvejai per varžybas pagavo per 30 kilogramų žuvų.

Daumantas Juzėnas - Anykščių žvejų lygos prezidentas, jo komanda varžybose užėmė antrąją vietą.

Autoriaus ir Pauliaus JUŠKOS nuotr.

spektras

Lenta. Klaipėdos universitete pirmadienį atidengta atminimo lenta partizanų vadui Adolfui Ramanauskui-Vanagai. Lenta ant universiteto Socialinių ir humanitarinių mokslų fakulteto pastato skelbia, kad čia 1937–1939 metais A. Ramanauskas-Vanagas studijavo tuometiniame Klaipėdos pedagoginiame institute. Renginio metu pokario kovų didvyrio atminimą pagerbė šaulių bei Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio žemaičių partizanų apygardos veteranų garbės sargyba. Alytaus mokytojų seminarijoje dėstęs A. Ramanauskas partizanų tapo 1945 metais.

Knyga. Nacionalinei Martyno Mažvydo bibliotekai pirmadienį Seime buvo perduota knyga su žmonių moraliniais įsipareigojimais Lietuvai. Knyga „Pasižadėjimas Lietuvai“ bibliotekos darbuotojams perdavė Seimo pirmininkas Viktoras Pranckietis. Ši knyga per šalį keliavo daugiau nei metus. „Tai galimybė kiekvienam šalies piliečiui tapti kito Lietuvos šimtmečio signataru, įrašant savo moralinį pasižadėjimą Lietuvai“, - per iškilmingą Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo minėjimą Seime sakė M. Mažvydo bibliotekos direktoriaus pavaduotoja Sandra Leknickienė. 1990 metų kovo 11 dieną Aukščiausioji Taryba paskelbė atstatanti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Už tokį nutarimą balsavo 124, susilaikė šeši deputatai.

Vadovėliai. Lenkijoje gyvenantys lietuviai norėtų vadovėlių, skirtų ne tik Lietuvos, bet ir Lenkijos švietimo programai, teigia Švietimo ministerija. Anot jos, tokį poreikį sekmadienį Punske apsilankiusiam švietimo, mokslo ir sporto ministrai Algirdui Monkevičiui išsakė vietos mokyklų direktoriai. Taip pat aptarti mokyklinio autobusiuko infrastruktūros, skiriamų lėšų klausimai. Lenkijoje yra keturios lietuviškos mokyklos – dvi Punske ir po vieną Seinuose bei Vidugiriuose. Anot Švietimo ministerijos, susitikimo metu Lenkijos lietuvių bendruomenės nariai pažymėjo, kad jiems ypatingai svarbiu klausimu išlieka Lietuvių kultūros ir švietimo centro įsteigimas Suvalkuose. A. Monkevičius sakė, kad artimiausiu metu ketina susitikti su Lenkijos nacionalinio švietimo ministre ir aptarti tautinėms mažumoms aktualias temas. Lenkijoje gyvena apie 5 tūkst. lietuvių.

Referendumas. Sekmadienį Seimas patvirtino referendumo dėl dvigubos pilietybės datą – balsavimas bus rengiamas gegužės 12 dieną. Už tokį nutarimą balsavo 85 parlamentarai, susilaikė trys Seimo nariai. Jį palaikė ir valdančiųjų, ir opozicinių Seimo frakcijų atstovai. Referendume piliečių ketinama klausiti, ar jie sutinka leisti dvigubą pilietybę asmenims, išvykusiems į šalį, atitinkančias „euroatlantinės integracijos kriterijus“. Konkretios šalys būtų nustatytos įstatymu. Šiuo metu dviguba pilietybė nėra leidžiama emigrantams, Lietuvą palikusiems po nepriklausomybės atkūrimo ir įgijusiems kitos šalies pilietybę. Gegužės 12-ąją Lietuvoje taip pat vyks prezidento rinkimai bei „valstiečių“ inicijuotas referendumas dėl Seimo narių skaičiaus mažinimo nuo 141 iki 121.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Vašuokėnuose dar menamas garsusis tautos dainius Maironis

Vytautas BAGDONAS

Atokioje Anykščių rajono Troškūnų seniūnijos Vašuokėnų gyvenvietėje išskobta kukli medžio skulptūra primena apie kadaise kurį laiką čia gyvenusį ir kūręs garsųjį poetą Joną Mačiulį - Maironį.

Dabar toks faktas tiek patiems vašuokėniškiams, tiek gimtinėje dažniau ar rečiau pasirodantiems kraštiečiams jau jokia naujiena. O prieš kelis dešimtmečius tai buvo kažkas tokio iš nežinomo, paslaptingo pasaulio...

Pirmojo Pasaulinio karo metu Jonas Mačiulis - Maironis Vašuokėnuose vadovavo iš Kauno iškeltai kunigų seminarijai.

Paslapties šydas praskleistas Atgimimo metais

Kai 1969-ųjų vasarą grupelė ekskursantų iš Kauno, įėjusių į tuometinio „Gegužės pirmosios“ kolūkio kontorą, pareiškė, kad čia Pirmojo pasaulinio karo metais gyveno žymus poetas Jonas Mačiulis - Maironis (1862-1932), visi ten buvę ūkio darbuotojai net apstulbo. Jiems buvo netikėta ir žinia, kad kurį laiką šiame pastate, kuris naudojamas kolūkio reikmėms, veikė Kauno kunigų seminarija.

Kauniškių visai nenustebino kaimo žmonių reakcija ir iš nuostabos išplėtos akys. Juk gūdžiais sovietmečio metais apie lietuvių literatūros klasiką Maironį ir jo kūrybą buvo kalbama tik „puse lūpų“. Jo eilėraščiai, poemos alsavo giliu patriotiškumu, meile laisvai ir nepriklausomai Tėvynei Lietuvai, nostalgija garbingai tautos praeičiai, o tuometinėje socialistinėje santvarkoje tokios meilės ir pagarbos gimtinei negalėjo būti. Be to, Maironis buvo kunigas, Kauno kunigų seminarijos rektorius

Vašuokėnuose gimė Maironio poema „Mūsų vargai“.

ir dėstytojas, teologijos mokslų daktaras, profesorius. Sovietmečiu apie tokius žmones buvo dažniausiai nutylima arba kalbama labai saikingai. Taigi, nedaug kas žinojo, kad Vašuokėnų dvare kurį laiką veikė iš Kauno perkelta Kunigų seminarija, kurios rektoriumi ir dėstytoju buvo garsusis tautos žadintojas, poetas Maironis. Apie tai nebuvo rašoma spaudoje, šiuo faktų neužfiksavo to meto kraštotyrininkai, muziejaininkai, o jeigu kas nors ką nors ir užrašė, užfiksavo, tai ta medžiaga nebuvo viešinama.

Prabilta apie tai jau Atgimimo metais. Tuomet anykštėno muziejaininko, literato ir veiklaus kraštotyrininko Raimondo Guobio sukviesti moksleiviai organizuodavo Vašuokėnuose Maironio skaitymus. Dar po kurio laiko veiklūs Vašuokėnų kaimo bendruomenės nariai pasirūpino, kad šioje vietoje, menančioje didįjį tautos dainių, atsirastų kukli medžio skulptūra, kalbanti apie čia gyvenusį ir kūręsį poetą Joną Mačiulį - Maironį. Tiesa, šis simbolis buvo pastatytas Vašuokėnų centre, netoli buvusios mokyklos pastato, kur įsikūrė bendruomenės centras. Maironiui skirtą meninį akcentą statyti toje vietoje, kur gyveno šis iškilus žmogus ir kur veikė iš Kauno atkelta Kunigų seminarija, buvo beprasmiška. Juk dvaro rūmai beveik virtę griuvėsiais. Ir kasmet vaizdas darosi vis liūdnesnis, nes kadaise buvę didingi, prašmatnūs rūmai dabar vis labiau smenga į žemę. Nepagelbėjo pastatui ir tai, kad iš JAV atvykę Vašuokėnų dvaro paveldėtojai pasirūpino tada dar visai neblogos būklės buvusių rūmų stogo remontu, apsauga. Šeiminkai išvyko, o likę sargai, matyt, taip dvarą ir saugojo, kad pamažu pamažiukais pradėjo dingti skarda, balkiai ir kitos stogo konstrukcijos. Savaimė

suprantama, nuardžius stogą, išvogus skardą, lietus, sniegas, drėgmė intensyviai ardė mūro plytas, vidaus tinką, statinio medieną. O dar prisidėjo prie gamtos darganų ir ilgapirščiai... Todėl dabartinė Vašuokėnų dvaro rūmų būklė labai prasta.

Na, o tuomet, prieš 105-erius metus, 1914-aisiais, šis dvaras klestėjo. Ir tą vietą, esančią tarp Troškūnų ir Surdegio, žinojo daugelis...

Karo išblaškyta Kunigų seminarija surado prieglobstį Vašuokėnuose

Pakilia nuotaika Kauno kunigų seminarija užbaigė 1913-1914 mokslo metus. Prieš palydint seminaristus atostogų buvo organizuoti šventiniai pietūs su atsisveikinimo ceremonialu. Gerai visiems pažįstamas kaip poetas romantikas, Maironis prabilo į seminarijos auklėtinius reikliu ir griežtu rektorius balsu. Jis priminė visiems jaunuoliams, kad mokslui, saviauklai ir kilniam elgesiui nėra atostogų, ir palinkėjo rudenį laiku sugrįžti tęsti mokslų.

Po rektorius kalbos plačiai atsivėrė seminarijos kiemo vartai, pro kuriuos po visą Lietuvą išsiskirstė ir seminaristai, ir jų dėstytojai. Pro Rotušės aikštę fajetonu į geležinkelio stotį išvažiavo ir rektorius Maironis. Jis išvyko vasaroti į Panevėžio kraštą - pas gerą savo bičiulį, Krekenavos kleboną Kazlauską.

Įsiplieskęs Pirmasis pasaulinis karas palietė ir Lietuvą. Pro Suvalkiją vokiečiai brovėsi į Rytus Kauno kryptimi. Kaunas buvo karinė tvirtovė, tad skubiai pradėta ruošti gynybai ir telkti į miestą kariuomenę. Karo tikslams buvo paimtos įstaigų patalpos, didesni privatūs namai. Buvo nuspręsta tam tikslui panaudoti ir Kunigų seminarijos rūmus.

Žinios apie seminarijos likimą greit pasiekė ir Krekenavoje atostogavusį Maironį. Jis tučtuojau atvyko į Panevėžį, kur buvo pervežta iš Kauno dalis seminarijos inventoriaus ir kur susirinko keletas dėstytojų. Rimtai buvo tariamasi, kur reikės pradėti naujus mokslo metus, kur laikinai įkurdinti seminariją? Ir tuo lemtingu metu prisistatė Vašuokėnų dvaro savininkas Brazdžius, kuris geranoriškai pasiūlė savo rūmus seminarijai užleisti. Pats Maironis su keliais dėstytojais tuomet nuvažiavo tų siūlomų patalpų apžiūrėti. Rūmai jiems patiko, tad su dvaro savininku buvo galutinai sutarta dėl visų sąlygų ir tuoj pat pradėta kurtis. Apskaičiuota, kad dvaro patalpose galės sutilpti tik dalis auklėtinių, todėl nutarta sukviesti į Vašuokėnus vien tris pirmuosius kursus, o likusių dviejų kursų auklėtiniai turės savarankiškai išmokyti visus dalykus ir atvykti į Vašuokėnus tik egzaminų laikyti.

Nelengva buvo seminarijos vadovybei surankioti visus savo auklėtinius ir pranešti, kur jie turi atvykti tęsti studijų. Dar sunkiau buvo seminaristams Vašuokėnus pasiekti. Karas šėlo pilnu tempu, į traukinius

Vašuokėnų Brazdžių dvaras XX a. pradžioje.

A. Baranausko ir A. Vienuolio-Žukausko memorialinio muziejaus rinkinių nuotrauka.

patekti buvo be galo sunku, nes jie važiavo ir taip perpildyti kareivių bei karo amunicijos. Kitų transporto priemonių tuomet nebuvo, tad teko keliauti jaunuoliams iš įvairių Lietuvos vietų į Vašuokėnus arkliais. Rugsėjo pabaigoje prie dvaro rūmų stoviniavo daugybė arklinių vežimų, iš kurių vaikinai tempė lagaminus ir pintines su iš namų atsivežtomis gėrybėmis į jiems nurodytas vietas. Tuomet čionai suvažiavo daugiau kaip šešios dešimtys jaunuolių, susirinko būrys dėstytojų.

Vašuokėnai visiems labai patiko. Dvaro rūmus supo graži aplinka, jaukus senas parkas. Tolėliau, vienoje pusėje, žvilgėjo ežeras, kitoje matėsi miškas. Jauniems žmonėms čia dar buvo gera ir todėl, kad jų naujosios mokyimo įstaigos nesupo aukšta mūrinė tvora, kaip buvo Kaune, čia galėjai laisviau jaustis.

Sodiečių meilė, pagarba seminaristams ir jų rektoriumi

Nors rūmai buvo dideli ir savininko šeima išsikraustė gyventi į kumetyną, bet vis tiek seminarijai čia buvo ankštoka. Tačiau seminaristai, susirinkę į paskaitas, net buvo patenkinti, kad auditorijos yra nedidelės. Jaunuoliai susėdavo glaudžiau, dėstytojai būdavo arčiau savo studentų. Tarp seminaristų ir dėstytojų paskaitų metu užsimegzdavo glaudesnis ryšys. Ypač visi džiaugdavo, kad arti šalia jų prie savo stalėlio prisėdavo ir patsai rektorius Maironis. Ne taip

dažnai jau jiems pasisekdavo iš arti pažvelgti į žymaus poeto, profesoriaus Maironio veidą, jo brangiais akiniais - pensnė - pridengtas akis. O čia, Vašuokėnuose, tokia galimybė buvo seminaristams su savuoju rektoriumi pabendrauti artimiau, pasigrožėti jo esybe.

Auklėtiniai troško kontaktų, glaudesnio bendravimo su Maironiu ir laisvalaikio, tačiau kieme ar parke jis dienos metą, kuomet aplinkui būdavo gausu žmonių, pasirodydavo retokai. O išėjęs pasivaikščioti, nuklysdavo į paežerę ar mišką. Mėgdavo vaikščioti vienas, pasiramščiuodamas stora lazda. Seminaristai spėliojo, kodėl Maironis yra toks vienišas. Vieni sakė, kad jis apkrautas darbais ir bendrauti su žmonėmis nelieka laiko. Dar kiti spėliojo, kad Maironiui, kaip poetui, vienišumo valandos padeda subrandinti kūrybinę mintį. Esą jis todėl ir nori daugiau būti vienas, o kiti stengiasi tos vienatvės nedrumsti. Pastarąją jaunuolių nuomonę dar labiau sustiprino gandai, kad Maironis Vašuokėnuose rašo naują poemą. Iš tiesų taip ir buvo. Čia gimė jo poema „Mūsų vargai“...

Nors Maironis ir mėgo vienatvę, jis nevengdavo pabūti tarp kaimo žmonių. Atlaidų ir kitomis progomis sodiečiai jį pavežiodavo po apylinkės miestelius, kviesdavosi į savo namus. Poeto vardas buvo žinomas, jį visur sutikdavo kaip laukiamą svečią.

(Nukelta į 5 psl.)

2012-ųjų pavasarį Vašuokėnus aplankė ir tikrai dvaro griuvėsius pamatė Kauno kunigų seminarijos bendruomenė.

Tautvydo Kontrimavičiaus nuotrauka.

Vašuokėnuose dar menamas garsusis tautos dainius Maironis

Toks Vašuokėnų dvaras apie 1990 m., kai jis Lietuvos Nepriklausomybę pasitiko...

Aloyzo Janušio nuotrauka.

...o taip liūdnai atrodė šie rūmai praėjus dviem dešimtmečiams, kasmet vis labiau laiko ardomi ir griaujami.

(Atkelta iš 4 psl.)

Dvarininkai Brazdžiai, gerbdami Maironį, rūpinosi kuo nors pajvairinti kunigų seminarijos auklėtinių ir dėstytojų gyvenimą. Gražesniais vakarais paežeryje kartais buvo girdėti dainos ir armonikos garsai. Brazdžiuviene pati buvo gera dainininkė, jaunystėje giedojusi bažnyčioje. Ji suburdavo moteris, kurios kaimiškomis dainomis pagerbdavo atėjusius prie ežero seminarijos kolektyvo narius ir jų vadovą - kunigą ir garsų poetą Maironį. Poetas mėgdavo ežere pasiirstyti laiveliu...

Ir Vašuokėnuose nepamirštos poeto vardinės

Maironis savo vadinamuoju patronu laikė šv. Joną Kantietį, todėl savo vardinės minėdavo ne vasarą per Jonines, bet spalio mėnesį. Kaune, seminarijoje, rektorius vardinės būdavo minimos iškilmingomis pamaldomis bažnyčioje,

o po pietų vykdavo jo pagerbimas su menine programa. Vašuokėnuose nebuvo tinkamų sąlygų švęsti rektorius vardinės, be to, karo metu ir nuotaika visų buvo slogi. Vis dėlto seminarijos auklėtiniai nusprendė Maironį kuo gražiau pagerbti. Vardadienio išvakarėse jie tyliai apvainikavo rektorius kambario duris uogienojų vainiku, kurį nupynė virtuvėje dirbančios mergaitės. Rytmetį Brazdžių dvaro rūmuose įrengtoje koplyčioje šv. Mišias aukėjo pats solenizantas. Per pusryčius buvo paskelbta, kad rektorius vardinė proga ši diena skelbiama nedarbo diena. Tokią žinią visi sutiko plojimais. Vardinė proga į Maironio kambarį susirinko dėstytojai ir seminaristai, kurie savo gerbiamąjį rektorių sveikino, giedojo „Ilgiausių metų“ ir kitas tokias progai skirtas iškilmingas giesmes. Maironis visą laiką stovėjo palinkęs prie rašomojo stalo ir labai jaudinosi. Padėkojęs už sveikinimus, linkėjimus, jis pakvietė šventinių pietų. Didžiojoje auditorijoje seminaristams buvo organi-

zuoti pagerinti pietūs, o profesūros ir svečių laukė tikros vaišės. Į Vašuokėnų kunigų seminarijos kiemą pradėjo rinktis svečiai. Atvažiavo Troškūnų, Surdegio, Subačiaus kunigai, po to pasirodė keletas kunigų iš Panevėžio. Pasveikinti varduvininko užsuko ir Brazdžius bei dar keletas žmonių. Svečiai Maironio kambariame užsibuvo ilgokai. Jauniui vis nedavė ramybės klausimas, ką jie ten veikia. Į antrą aukštą, kur gyveno rektorius, buvo pasiūstas vienas seminaristas, kad jis slapta pasižiūrėtų, pasiklaustytų. Sugrįžęs jaunuolis draugams pasakojo, kad vyriška kompanija su Maironiu lošia kortomis preferansą...

Po vardinė Maironio vienišumo mitas gerokai nublanko. Juolab kad jis vis sulaukdavo svečių, igijo draugų, su kuriais leisdavo nuobodžius rudens vakarus prie kortų stalo.

Šv. Kalėdos Vašuokėnuose

Priartėjo žiemos atostogos. Paprastai šv. Kalėdoms ir Naujiesiems Metams seminaristai būdavo paleidžiami į namus pailsėti. Tačiau tąkart Vašuokėnuose buvo pranešta, kad, taupumo sumetimais, esant karo padėčiai, atostogos anuliuojamos. Iš pradžių seminarijos auklėtiniai dėl to ir pyko, ir raukėsi, bet greitai apsiraminę, sužinoję, kad ir visi pedagogai niekur iš Vašuokėnų neišvažiuos, kad ir jie neturės jokių atostogų. Ir visai jaunuolių nuotaika pagerėjo, kai jiems buvo pranešta, kad dėstytojai ir rektorius kartu su seminaristais prie vieno stalo valgys Kūčių vakarienę. Taip ir atsitiko. Pats seminarijos rektorius, poetas Maironis atliko tradicinę Kūčių ceremoniją ir pakvietė visus ragauti šventinių patiekalų. Gera savo nuotaika, linksmumu jis tądien užkrėtė visus - ir seminarijos dėstytojus, ir auklėtinius, nors šiaip būdavo santūrus, rimtas, netgi rūstokas.

Rytmetį šv. Kalėdų pamaldoms visa seminarija iš Vašuokėnų penktą valandą ryto ilgą arklių tempiamų rogių vilkstine patraukė į Troškūnus. Eikliausią žirgą pasikinkęs į važį kolonos priekyje važiavo ponas Brazdžius su rektoriumi, poetu Maironiu. Jiems iš paskos važiavo penkiolika rogių, kuriose tilpo visi seminaristai ir jų auklėtojai. Pamaldas Troškūnuose laikė Maironis, padedamas dviejų seminaristų. Retkarčiais jam teko ir pačiam gie-

doti, tada poeto balse buvo juntamas savotiškas švelnumas ir graudulys. Muziką išmanantys žmonės teigė, kad Maironio balso tembras esąs lyrinis baritonas. Po pamaldų rektorius su dėstytojais nuėjo pabendrauti į kleboniją, o seminarijos auklėtiniai grįžo į Vašuokėnus toliau švęsti Kalėdų...

Naujieji - 1915-ieji - į seminarijos gyvenimą Vašuokėnuose neatnešė nieko naujo. Mokslai tęsėsi savo vaga, visi nekantriai laukė naujienų iš fronto, tikėdamiesi, kad karas greit baigsis. Žiemos būta šaltos, su pūgomis, pagaliau atėjo Užgavėnės. Seminarijos vadovybė leido suruošti vadinamąjį Užgavėnių skersvėjį. Seminaristai suorganizavo choro ir solistų pasirodymus, suvaidino Vaižganto vaizdelį „Nepadėjus nēr ko kasiti“. Ir Maironis, ir kiti vadovai bei dėstytojai buvo patenkinti taip sumaniai organizuotu Užgavėnių skersvėju. Tačiau jų gerą nuotaiką sugadino vienas monologas, palietęs seminarijos aktualijas. Kritiško monologo rengėjai buvo apkaltinti seminarijos vadovų įžaidimu. Jiems grėsė pašalinimas su „vilko bilietu“. Tikrai paties rektorius Maironio geraširdiškumo dėka du į rimtą bėdą patekę seminaristai nebuvo pašalinti...

Meilė Tėvynei buvo stipresnė...

Atėjo pavasaris, sulaukta ir šv. Velykų. Bet iš karo arenos atėdavo vis neramesni pranešimai. Po susirėmimų rusų kariuomenė kapituliavo, Kauno tvirtovė su miestu atiteko vokiečiams. Darėsi aišku, kad žlugus Kauno tvirtovei vokiečių kariuomenei nebebus didesnių kliūčių žygiuoti toliau į Lietuvą. Nerimastingos nuotaikos užplūdo ir Vašuokėnus. Seminarijoje buvo sutrumpinti mokslo metai, prasidėjo egzaminai. Jiems baigiantis, pro Vašuokėnus jau riedėjo pabėgėlių vežimai. Jaunuoliai sunerimo, teiravosi dėstytojų, kaip jiems elgtis - likti Vašuokėnuose ar trauktis į Rusijos gilumą? Jiems jau buvo žinoma, kad kai kurie profesoriai ruošiasi kraustyti į Zarasus, o iš ten, jei prireiks, pasieks ir Uralą...

Seminarijos auklėtiniai nusku- bėjo pas rektorių patarimo. Maironis, išgirdęs apie jaunimo ketinimą trauktis iš Lietuvos, sunerimo:

- Kaip? Jūs norite bėgti? Kokie jūs Tėvynės sūnūs, jei pačiu tragiš-

kiausiu momentu norite ją palikti? Aš niekur iš Lietuvos nebėgsiu. Jei buvo gera, kai ją maži vargai slėgė, bus gera, kai su ja teks ir didelių vargų pakelti...

- Ir mes niekur nebėgsim, - choru atsiliepė auklėtiniai.

Rektorius su seminaristais atsiveikino, kiekvieną apkabindamas ir pabučiuodamas. Jis jaudinosi, net apsiašarojo. Tokio jautraus ir gero rektorius jaunuoliai dar niekuomet nebuvo matę. Atsisveikindamas Maironis išpėjo visus, kad šie, važiuodami į namus, nieko Vašuokėnuose nepaliktų, nes tikriausiai čia nebebus lemta sugrįžti.

Greitai ištuštėjo Brazdžių dvaro kiemas Vašuokėnuose. Paliko šią vietovę ir Maironis, nusprendęs likti Lietuvoje ir pasirinkęs Panevėžį ir Krekenavą, kur gyveno jo pažįstami kunigai. Ten jis sulaukė ir karo pabaigos. O tuomet jau kunigų seminarija vėl pradėjo veikti Kaune. Rektorius Maironis buvo teisus, nes sugrįžti į Vašuokėnus tikrai jiems nebebuvo lemta...

Teliko tik prisiminimai ir... griuvėsiai

Apie tai, kaip kunigų seminarija veikė Troškūnų krašte - Vašuokėnuose - ir kaip čia gyveno, kūrė, su vietiniais žmonėmis bendravo, galima pasiskaityti 1990 metais leidyklos „Vaga“ išleistoje knygoje „Literatūra ir kalba“ (XXI tomas), skirtoje Maironiui. Konkrečiai apie Maironį ir Vašuokėnus šioje knygoje spausdinami prisiminimai, kuriais pasidalijo tuo metu šioje į Anykščių krašto vietovę „išstremtoje seminarijoje“ studijavę Anykščiuose kunigavęs Kazys Žitkevičius (1892-1978), kaunietis poetas ir kunigas Vincas Stonis- Kazys Žitkus (1893-1978) bei kiti.

Gerai, kad nors lieka tokie prisiminimai. Nes iš buvusių dvaro rūmų liko tik griuvėsiai...

Projektą „Literatūrinės Anykščių paradigmos“ septynių tūkstančių eurų suma remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas.

NUSPALVINTAS PASAULIS

Anykščių kraštas meniniuose žemėlapiuose

Raimondo Guobio

iš Butėnų piešiniai
(juodas gelinis rašiklis, spalvoti akvareliniai pieštukai)

Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos parodų salė (II aukšte)

2019 m. kovo 4 - balandžio 10 d.

PARODOS ATIDARYMAS

IR SUSITIKIMAS SU AUTORIUMI

kovo 27 d., (trečiadienį) 17.30 val.

Dausuva www.butoni.lt

užjaučia

Nuoširdžiai užjaučiame Stefą KRIŠTAPONIENĘ mirus mylimai seseriai.

Traupio bendruomenės valdyba

vardadieniai

šiandien

Teofanas, Galvirdas,
Darmantė.

kovo 13 d.

Paulina, Liutauras, Vaidilė,
Kristina, Teodora.

kovo 14 d.

Matilda, Darmantas,
Karigailė.

kovo 8 d.

Vydmimas, Gaudvilė,
Beata.

mėnulis

kovo 12 d. - jaunatis,
kovo 13 - 14 d. priešpilis.

anekdotas

Prilekia padavėjas restorane prie
kliento:

- Suvalgykite, prašau, greičiau tą žuvį, kurią atnešiau.
- O kas atsitiko?
- Sanitarinė inspekcija atvažiavo.

Sūnus pykstasi su tėvais:

- Man jau nusibodo kontrolė, sėdėti namie, kiekvieną dieną laiku grįžti. Aš noriu laisvės, meilės, merginų ir draugų. Aš išeinu ir nebandykit manęs sulaikyti.

Sūnus ryžtingai eina prie durų. Paskui - bėga ir tėvas. Prie slenksčio sūnus atsainiai:

-Aš jau sakiau - nebandykit manęs sustabdyti!

Tėvas:

- Sūnau, aš su tavimi!

Kalbasi du bičiuliai:

- Ką darytum, jei dukymoj sutiktu nuodingą gyvatę?
- Aš ją nušaučiau.
- O jei neturėtum šautuvo?
- Aš ją nudurčiau.
- O jei neturėtum peilio?
- Klausyk, kieno tu pusėje mano ar gyvatės??

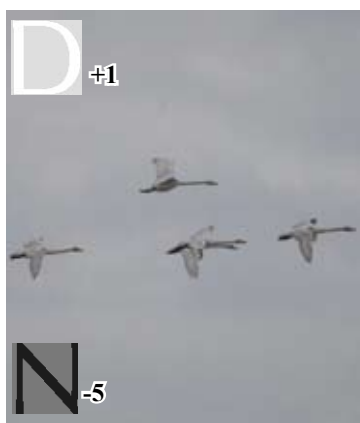
Bėga studentas, kiek įmanydamas, iki autobuso...

„Spės - nespės - spės - nespės - spės - nespės... ai, nespėjo“, - pagalvojo autobuso vairuotojas, uždare duris ir nuvažiavo.

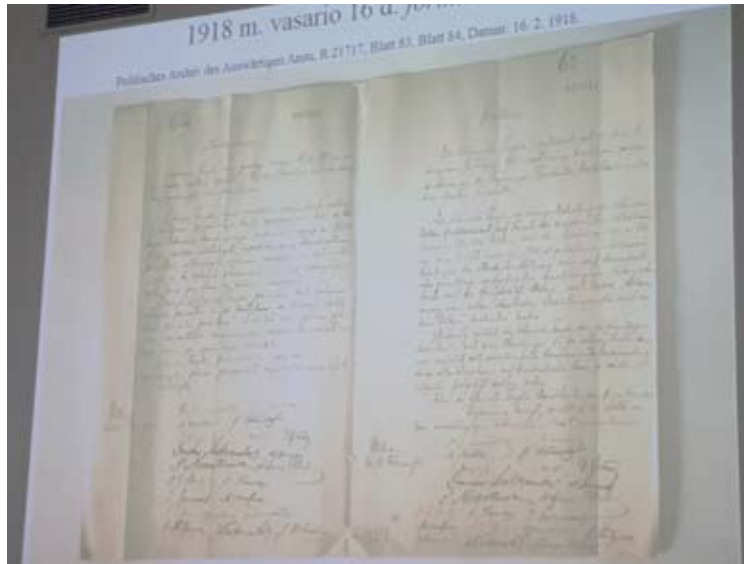
Užaina kompiuterių specialistas į parduotuvę ir sako:

- Duokit man kilimėlį pelei.
- Pardavėjas:
- O gal dar ir batų tarakonui?

oras

Vasario 16-osios Aktas profesoriui Liudui Mažyliui kainavo 58 eurus

„Mums atrodo, kad Vasario 16-osios Aktas turėtų būti labai iškilmingai demonstruojamas. Tačiau, kelis kartus perlenktas, jis telpa į delną, todėl antrasis egzempliorius gali būti „pasiklydęs“ bet kur,“ – kalbėjo Liudas Mažylis, prieš porą metų Berlyne radęs vieną iš originalių Akto egzempliorių.

(Atkelta iš 1 psl.)

Pirma balsuojam, paskui žiūrime „už ką“

Į Anykščius prof. L. Mažylis atvyko kitą dieną po grįžimo iš Didžiosios Britanijos, kur Notingame susitiko su vietos politikais bei lietuvių bendruomenės nariais. Vienas pagrindinių aptariamų klausimų, pasak profesoriaus, buvęs artėjančias „Brexit“ as“. Britų išstojimui iš Europos Sąjungos nepritariantis L. Mažylis sakė, kad „nežinia, kas atsitiks kovo 29-ąją ir kokia Europa bus po šios reikšmingos datos“.

„Mano nuomone, panaši situacija klostosi ir Lietuvoje, kalbant apie artėjančią referendumą dėl dvigubos pilietybės. Apskritai, man pats terminas „dviguba“ nepatinka, gal geriau būtų sakyti „dar vienos šalies pilietybė“. Britai nubalsavo už išstojimą iš ES, o tik po to pradėjo aiškintis, ką gi visa tai reiškia. Referendumas mūsų šalyje irgi artėja, tačiau viskas labai painu. Pagrindinė formulė yra neišdiskutuota, paini. Aš už referendumą, pagaliau reikia padėti tašką diskusijose šia tema, tačiau panašu, kad balsuosim, išreikšim savo nuomonę, o paskui pradėsime aiškintis, už ką nubalsavom“, – sakė profesorius.

Svarbus kolekcijos eksponatas

Pagrindinė tema, kuria susitikime su anykštėnais kalbėjo prof. L. Mažylis, - Vasario 16-osios Akto atsiradimas ir aplinkybės, kuriomis šis Aktas buvo pasirašytas.

„Daug kas sako, jog tiek Vasario 16-osios Aktą, tiek Kovo 11-osios Aktą lietuviai pasirašė slapta, baimindamiesi nors kiek garsiau apie

juos kalbėti ir panašiai. Bet nieko panašaus: nieko tie lietuviai nebijojo ir šių dokumentų sklaida bei viešinimas buvo labai aktyvus. 1918 m. vasario 18-20 dienomis Vokietijoje bet kuriame spaudo kioske buvo galima nusipirkti laikraštį, skelbiantį Vasario 16-osios Akto tekstą. Žinia apie Lietuvos nepriklausomybę greitai pasklido ir į kitas šalis – bent jau į Briuselį, į Austriją tai tikrai. Po kurio laiko ši žinia pasiekė ir JAV.

Kalbant apie Kovo 11-ąją irgi sakoma, kad Signatarai rinkosi ir balsavo slapta, bet taip nebuvo, jie tiesiog skubėjo priimti nutarimą, nes jau 1990 kovo 12-ąją M. Gorbaciovos buvo suplanavęs paskelbti referendumo dėl išstojimo iš TSRS taisyklės, todėl reikėjo skubėti,“ – kalbėjo L. Mažylis.

L. Mažylis ne tik domisi Lietuvos istorija, bet ir kolekcionuoja su Lietuvos valstybingumu susijusius eksponatus. Jo kolekcijoje – ir 1918 m. vasario m. Vienoje išleistas laikraštis, kuriame išspausdintas Lietuvos nepriklausomybės aktas. „Galima sakyti, tą laikraštį radau visai atsitiktinai. Nuvažiavau į Vieną, į austrų – lietuvių draugijos organizuotą renginį. Po oficialiosios dalies renginio organizatoriai manęs paklausė, kaip noriu praleisti laisvą laiką. Pasakiau, jog nieko nenoriu, nes kitą dieną jau turiu skristi į Vilnių. Tačiau, geriau pagalvojęs, prasitariau, jog norėčiau užsukti į antikvariatą... Žinau tokių pavyzdžių, kai žmogui gimimo dienos proga dovanoja jo gimimo dieną išėjusį laikraštį, o Austrijoje tokia praktika labai dažna. Kai antikvariato savininkas paklausė, ko aš ieškau, atsakiau, jog 1918

Susitikimas su profesoriumi Liudu Mažyliu nesutruokė gausaus anykštėnų būrio.

Autorės nuotr.

Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Liudas Mažylis teigė, jog 1918 m. Vasario 16-osios Akto sklaida buvusi itin greita – 1918 m. vasario 20 d. Aktas jau buvo pristatytas Vokietijos Reichstage.

m. vasario 18-20 dienos laikraščiu. Nelabai norėjo jis man jų ieškoti... Tačiau jo sūnus pasiteiravo, kieno gimtadieniui ruošiuosi? Atsakiau, jog savo valstybės šimtmečiui. Tai išgirdęs, jis man atnešė gal 8, gal 10 laikraščių. Verčiau juos ir viename radau išspausdintą Vasario 16-osios Aktą,“ – pasakojo profesorius.

Paklaustas, kiek kainavo toks eksponatas, J. Mažylis juokavo: „Tik Mažylienei nesakykit... 58 eurus kainavo, kartu gavau ir sertifikatą, kuris liudija, jog laikraštis yra originalus. Tad dabar galiu girtis ir didžiuotis, jog ir savo namuose turiu Vasario 16-osios Aktą“.

Vasario 16-osios Akto detektyvas

Pasak profesoriaus, dabar pasigirsta įvairiausių nuomonių, kiek Vasario 16-osios Akto egzempliorių buvę. Tačiau, jo įsitikinimu, buvę du egzemplioriai. Vienas - tai tas, kurį L. Mažylis rado Berlyne, ir dar vienas, kuris, anot profesoriaus, yra Lietuvoje – „arba paprasčiausiai nerastas, arba kažkieno sąmoningai saugomas“.

Pasiklausyti profesoriaus atėjus verslininkas Aidas Deveikis replikavo, kad galimas ir kitoks scenarijus – antrasis dokumentas tiesiog jau seniai virto makulatūra. „Tai būtų liūdniausias scenarijus, aš vis dėlto manyčiau, kad jis yra kažkur Lietuvoje“, – sakė L. Mažylis.

Iš salės dar vienas anykštėnui pasiteiravus, ar antrasis egzempliorius negalėtų būti Rusijoje, prof. L. Mažylis komentavo: „Mažai tikėtina, kad 1918 m. vasario pabaigoje Rusijai būtų itin rūpėję Lietuvos reikalai – vyko karas, Rusija vis labiau silpo ir, manyčiau, kad labiau buvo užsiėmusi savo reikalais. Tačiau jau II pasaulinio karo metais tokia tikimybė gali būti, visai realu, jog Aktas galėjo atsidurti Rusijoje. Aišku, Rusijos archyvai tikrai neblogai yra ištyrinėti ir nieko juose neaptikta, tačiau atrodė, kad ir su Vokietijos archyvuose esančiais dokumentais Lietuvos mokslininkai yra susipažinę, tačiau beveik 100 metų tas Aktas buvo nepastebėtas, tad galimi įvairūs scenarijai“.

„O gal antras egzempliorius yra Vatikano archyvuose, juk ir tokia informacija buvo pasirodžiusi,“ –

klausimą svečiui uždavė laikinai mero pareigas einantis Sigutis Obelvičius. „Kažin... Vatikano archyvuose greičiausiai yra „perpasakoti“ dokumentai, o ne Akto originalas su 20 parašų. Kiek man žinoma, yra tekstas, kuriame atpasakotas Akto turinys ir 4-5 parašai“, – kalbėjo L. Mažylis.

Apie Lietuvą Europos Sąjungoje

Renginio pabaigoje buvo sugrįžta prie šių dienų aktualijų. Garbaus amžiaus anykštėnas profesoriaus klausė, prie kurių gi kaimynų mums palankiausia glaustis, su kuria šalimi svarbiausia palaikyti gerus santykius. „Geriausiais būtų, jog su visais gražiai sugyventumėm. Kad būtų kuo mažiau konfrontacijos. Man atrodo, kad šiai dienai mes pakankamai gerai sutariame ir su Lenkija, ir su Vokietija. Kita kalba – Rusija. Jeigu prieš penketą – šešetą metų paklausus eilinį rusą, ką jis mano apie Europos Sąjungą, dažnas atsakymas būdavo, jog jie šią Sąjungą vertina teigiamai, tai po Ukrainos įvykių jau apie 80 proc. rusų buvo tos nuomonės, kad Europos Sąjunga, o tai reiškia ir Lietuva, yra blogis, kuris nori iš Rusijos atimti Ukrainą. Ir nereikia manyti, kad viskas pasikeistų į valdžią atėjus kitoms asmenybėms – „nebūtų Putino, būtų kitaip“. Nereikia visko sutelkti apie valstybių vadovus, juk eiliniai piliečiai galvoja, kad Europos Sąjunga jiems yra priešas“, – dėstė L. Mažylis.

Prof. L. Mažylis yra ir kandidatas į gegužę vyksiančius Europos Parlamento rinkimus, todėl paklaustas, kokios jo programinės nuostatos, kokiose srityse jis ketinąs dirbti, kalbėjo: „Ypatingų programų neturiu. Mano pagrindinis siekis stengtis išlaikyti tai, kas jau pasiekta. Dirbti ties integracijos klausimais. Viena iš artimiausių man sričių būtų kultūra ir švietimas, bet ji yra menkai reglamentuota. Kur kas aiškesnė, nors ir panašiai skambanti sritis, tai – mokslas ir moksliniai tyrimai. Labai svarbu, kad Lietuva šioje srityje būtų matoma, kad šiai sričiai būtų skiriamos pakankamos lėšos“.

Pasak profesoriaus, labai svarbu suvokti, kad vien mūsų šalies buvimas ES nare garantuoja mums kiek įmanoma didesnę saugumą.